

estat interpolat, per un recitador, modernitzant alhora repl- en el més vulgar arrepl-.

Altament *arreplegar*, només des del Belv.; *arreplec* [Lab. 1840]; *arreplega*; *arreplegadis* [Lab.]; *arreplegador* [Belv.]; *arreplegades*; *arreplegança*; *arreplegó* (cf. supra *plegó*); +*arreplegant* 'estalviador, mesquí': *Ca l'Arreplegant* nom d'una masia muntanyenca a l'Alt Cardener (Coma i Pedra, 1964).

MOTS SAVIS: *Plica* [DOrt.]; *plicat*. *Aplicar* [DTo. 1647], pres del ll. *applicare* id.; *aplicable* [Belv.]; *aplicabilitat*; *aplicació* [DTo. 1647]; *aplicada*; *aplicador*; *aplicament*; *aplicatiu*; *desaplicat* [Belv.]; *desaplicació* [Lab. 1840]. *Complicar* [Lacav.], ll. *complicare* id.; *complicació* [Lacav.]; *complicament*; *complic*. *Còmplice*, pres del ll. *complex*, -*plicis*, 'unit', 'còmplice' [1396, doc. ross.]: «és fortment per vós e vostres còmplices dessús-dits dampnificat» (*InvLC*); «un gentil home --- ab alguns còmplices a cavall ---» Bna., a. 1457 (*Ardis* II, 274); *complicitat* [Belv.].

Explicar [1647, DTo.], ll. *explicare* 'desplegar', 'desembullar', 'explicar': «la noya comensa a *explicar* los somnis de la passada nit»; «Vostè haurà dit: ¿quin paper me fa aquesta dona davant de la fideuhera? Jo m'*explicaré*. Veurà, ahir ja me'n va parlar ---», Noller (*Croquis al N.*, 8; *La Pap.*, 7); *explicació* 'explicació d'una matèria' c. 1390, *Aversó, Torcimany* I, 28; el mateix *Aversó* registra en les seves rimes un verb *esplegar* (-*egue*, -*egui*, -*eguí*) no sabem, però, en quin sentit; *explic*; *explicable*; *explicador* [-*adora*, DTo. 1647]; *explicadores* [Lab. 1839], frase barcelonina: *té unes explicadores* (o -*deres*) de gall dindi 'no se sap explicar, fer entendre' [c. 1915]; *explicatiu*; *explicativa*; *explicatori*; *explicotejar*; *explicit* [Belv.], ll. *explicítus*, participi de *explicare*, *explicítament* [Belv.]; +*explicitar* 'formular explícitament una idea tàcita o merament alludida' neologisme útil.

Implicar [Lacav.], ll. *implicare* 'emboïllar en plecs o dobles'; *implicació* [Lacav.], *implicància* antiq. [Lacav.]; *implicatori*. *Implicit* [Belv.], ll. *implicítus* [id.].

Replicar [1367, i altres, *InvLC*], del ll. *replicare* 'desplegar', 'descabdellar', i com a terme jurídic 'repliar'; *rèplica* [DTo. 1647] substituïnt el llatíisme pur *replicació* [c. 1390, *Aversó, Torcimany* I, 134, i en altres accs. II, 436]; *replicador*; *replicaire* [Belv.].

Suplicar [c. 1251], pres del ll. *suplicare* id., derivat de *suplic*, -*icis*, 'el qui es doblega prosternant-se': «vingren tuit davant l'Apostoli, e *suplicaren* que 'ls oís», doc. de c. 1251 (PPujol, *DocVgÜrg.*, 16.13); *suplicava* Lluïl (*Blanq.*, *NCl.* I, 132.4); «que a capleuta / —*suplic*, exorte— / lo que reporte, / e tinc emprès, / sia remès: / no pas scapçat, / partit, trençat ---», JRoig (*Spill*, 145); «si *suplicam* als sants, ells preguen per nosaltres», OPou (*TbPu.*, 166); doc. de 1304 (Finke, *Acta Ar.* III, 125). L'*InvLC* assenyala *suplicar* en Desclot, i cinc vegades en docs. de 1327, 1362, 1373, *suplicar* en un de 1369. «Del que et *suplic*, General: si 'm daràs terra sagrada en la cançó d'En Bach de Roda (MilàF, *Romlo.*, 82.28).

D'altra banda abans s'havia usat (com en llengua

d'oc) una variant de forma popular *soplegar*: «les nafres servà Déus --- que per nós *soplegan* les mostre al Pare», 114r1, *VidesR* traduïnt «pro hominibus *suplicando*» (322.23), si bé el ms. B ho canvia en *sopligan*; també sovint en Lluïl: «Nathana se levà en peus, *soplegà* al sant crucifix, gràcies feu a Déu ---» (*Blanq.* I, 143.25, de nou I, 155.5; II, 256.22); «*sopleguen* los messagers al Sr. rey de Mallorca, que --- revoc la dita leuda del Voló», doc. ross. de 1317 (RLR xxxi, 71); i l'*InvL* registra *soplegar* en docs. de 1314, 1317, 1320, 1357, 1349, 1351, 1355. Una supervivència d'aquesta forma sembla quedar a Menorca on *suplagar* s'usa per 'fer el plaga, burlar, amb (una noia)', cita d'*AlcM*, s. v. *emburlar-se* (però oblidat s. v.), en el qual hi ha influència de *plaga* en el significat i en la -a secundària, però el sentit primitiu degué ser 'tirar-li amoretes, fer-li requestes amoroses mig juganerament'.

Suplicació [DTo. 1647] «Cobles de *Bella de vós só enamorós*: ara novament trobades per Juan Timonedà, a *suplicació* del interès y vulgo de la gent» a. 1555 (MilàF, O. C. VI, 187). *Súplica* [DTo. 1647]; *suplicador*; *suplicant* [Belv.]; *suplicatiu*; *suplicatori* [-*oria*, Lab. 1840].

Suplici [Lluïl], de *suplicium* 'sacrifici' (pròpiament 'súplica per apaivagar un déu'): «no pusc exir de *suplici* d'àvols gent», *Blanq.* (*NCl.* I, 236.8); «an el cap de los tres dias - al *suplici* m'en portavan: / quan sóc al peu de la forca ---», MilàF (*Romlo.*, 112A.2f.). *Supliciat*.

Plissar o *plisar*, pres del fr. *plisser*, derivat anòmal de *plis* 'plecs'.

Plexe [-*xo*, 1868, *SLitCosta*], pres del ll. *plexus*, id., de la mateixa família que *plicare*, i més estretament relacionat amb COMPLEX, COMPLEXTÓ, dels quals s'ha tractat en article especial. A aquest afegim: «tenir molt bona *complexió*: habere corpus bene constitutum», OPou (*TbPu.*, 305); «les calses me curtejava ben a la vora de dos dits y mitj, y la *complexió* m'havia disminuït set carniceres», EmVilanova (*Plorant i Rient*, 197.8f.). I ja en Eiximenis: «Jurats veen e saben --- dels dits ajudants --- que aquell aital, de sa *complexió* o de son ús, és adormit o tébeu o negligent ---», *Do. Comp.* (*NCl.*, 109). El mot resta encara estrany en occità fins a l'època medieval tardana, però en català apareix en Desclot i fins en *Blanquerna*, i ja també en Cerverí en un poema datable de 1276-1285 car s'hi esmenta Pere el Gran com a rei; aquí amb un sentit moral, gens fisiològic, de 'tarannà, temperament': el batlle o jutge del senyor «deu sofrir la *complexion* gent / d'aquells sotzmès, a ley de passién» (106/105, 41).

CPT.: *Plegafem*. *Plegamans*. *Aplega-estuja*. *Aplegamans* (cf. supra eiv. *plegar les mans*). *Aplega-rostoi*.

PLEIADE, pres del ll. *pleiades*, i aquest, del grec *πλειάδες*, nom dels estels de les Cabrelles o plèiades, que formen una constel·lació íntimament atansada. Com a nom de la constel·lació mateixa en l'*Atl.* x, 17b; en el sentit figurat i com a singular 'aplec de literats etc.' ja s'usava també per aquell temps.